

Paviljonas:

*Vilnius prieš
200 metų*

*kvietimas
architektams*

 Lietuvos nacionalinis
muziejus ARCHITEKTŪROS
FONDAS

Vilnius prieš 200 metų:

Ekspozicinės erdvės-paviljono idėjos konkursas

Gedimino kalno papėdėje 2023 metais atsivers ekspozicinė erdvė-paviljonas „Vilnius prieš 200 metų“. Ekspozicijos šerdis – materialus, interaktyvus Vilniaus istorinio centro maketas. Jis bus (at)kuriamas pagal unikalią medžiagą, XIX amžiuje rengtą siekiant sukurti Vilniaus miesto maketą. Norėtume, kad šis paviljonas praturtintų miesto viešąją erdvę ir miestiečių patirtis, o jo kūrimo procesas praplėstų įprastas ekspozicijų kūrimo praktikas, todėl kviečiame architektus ir tarpdisciplinines komandas dalyvauti atviraime ekspozicinio paviljono idėjų konkurse.

Paviljonas ir ekspozicija

Kaip jautėsi žmonės prieš 200 metų, stovėdami ten, kur dabar stovite jūs? Kaip tada atrodė Vilniaus gatvės, pastatai ir juos supantis šurmulyš? Kokios aukštos išrodė Vilniaus bažnyčios, apsuptos anuomet gerokai žemesnių pastatų? Kaip atrodė Vilnius dar prieš pradėdant įgyvendinti miesto audinį stambinius ir tiesinius XIX a. perspektyvinius planus? Ar šiandien eidami Gedimino prospektu galime įsivaizduoti anuomet čia plytėjusias ganyklas, lankininkų pratybų aikšteles ir kopūstų laukus? Kokie smulkūs ir kaimiški atrodė istoriniai Vilniaus priemiesčiai, kuriuose šiandien pats miesto centras abipus Neries? Kokios istorijos skleidėsi skirtingų tautų, socialinių sluoksnių ir profesijų vilniečių kasdienybėje?

Ekspozicijoje „Vilnius prieš 200 metų“ šiuos klausimus atskleisiantis ašinis objektas – materialus, interaktyvus miesto maketas. Tokią miesto istorijos pasakojimo mediją pasirinkome tikėdami, kad maketai žiūrovą įtraukia kaip kažkuriam momente sustingusio miesto atvaizdas, kuriame galime tyrinėti miesto visumą ir atskirus fragmentus – artimus, pažįstamus arba negrįžtamai pakitusius. Maketų

magiškas realizmas įtraukia į regimo ir įsivaizduojamo miesto persiklojimų žaidimus mūsų vaizduotėje ir taip jie tampa tarpininku tarp šiuolaikybės ir istorijos. Maketas bus atkurtas pagal dar viešai nerodytą autentišką ikonografinę medžiagą. Prieš 200 metų rengtas žemėlapis, kvartalų planai ir smulkmeniškios gatvių išsklotinės buvo numatyti kaip pagrindas daryti viso tuometinio miesto maketą, kuris taip ir nebuvo materializuotas. Maketą papildys to meto socialinis, kultūrinis, demografinis kontekstas bei pasakojimai apie miestiečių asmenybes ir jų kasdienybę.

Atverdami šią ekspoziciją ir kalbėdami apie miestą mieste, norime išsklisti į miesto viešąsias erdves, todėl konkurse keliamo klausimą: kaip viešojoje erdvėje galima perteikti miesto istoriją? Kokią erdvinę struktūrą sukurti miesto širdyje, kad ekspozicijos architektūra suskambėtų ikoniško architektūros paveldo fone? Kaip sukurti ekspozicijos architektūros formos ir erdvės vientisumą? Kokiais būdais taikliausia pristatyti socialines, politines ir asmenines istorijas, kokią ekspozicinę erdvę joms konstruoti, kad ją aplankęs žmogus toliau keliautų nebe tiesiog šiandieniniu, o praeitimi papildytos realybės miestu? Paviljonas taps vienos svarbiausių Vilniaus viešųjų erdvių dalimi, tad kaip jam tapti visą parą aktyvia, atvira ir miesto viešąją erdvę praturtinančia vieta? Kaip paviljono architektūra gali lanksčiai ir efektyviai aprėpti ir perteikti kuriamą ir besikeičiantį ekspozicinį turinį bei skirtingus erdvės veikimo režimus? Kaip architektūriniai sprendimai gali atliepti tvarios architektūros principus – medžiagų pernaudojamumą, energetinį ir socialinį tvarumą?

Idėjų konkurso eiga ir tolimesnis kūrybinis procesas

Idėjų konkurso tikslas – atrasti geriausią ekspozicinės erdvės-paviljono „Vilnius prieš 200 metų“ pasiūlymą. Jį sukūrusi komanda 2022 m. birželio – 2023 m. kovo mėn. bus kviečiama parengti paviljono techninį projektą ir vykdyti įgyvendinimo darbų priežiūrą. Paviljono architektūros ir ekspozicinės erdvės kūrimo procesą matome atvirą ir nelineinį, kuriame tiek architektūrinių, tiek parodos turinio ir formos sprendimų ieškojimai eina išvien, vienas kitą veikdami ir augindami, ir kuriame architektai tampa visaverte kūrybinės komandos dalimi nuo pat pradžių.

Šis idėjų konkursas vyks keliais etapais. Pirmasis etapas – tai nedidelės apimties, *blitz* idėjų lauko tyrimas, skirtas vizionieriškų ir įkvepiančių paviljono architektūros formų ir ekspozicinės erdvės idėjų paieškai, kurio metu bus atrinktos trys geriausios idėjos. Šiame etape kviečiame architektus ir tarpdisciplininius kūrėjus pateikti conceptualius paviljono pasiūlymus. Su šių idėjų autoriais bus sudarytos autorinės sutartys, ir pasiūlymų autoriai bus pakviesti į tolimesnį kūrybinį procesą – per kelias kūrybines sesijas autoriai kartu su projekto kuratoriais detalizuos ir vėliau pristatys paviljono architektūrinius pasiūlymus. Po šio etapo, atrinkta komanda bus pakviesta toliau vystyti ir įgyvendinti projektą. Paviljono atidarymas numatomas 2023 m. balandžio mėnesį.

Konkursą organizuoja Lietuvos nacionalinis muziejus ir Architektūros fondas.

Dalyviai:

Konkurse dalyvauti kviečiame architektus ir tarpdisciplinines komandas. Bent vienas komandos narys turi turėti architektūrinių projektų realizavimo patirties.

Datos:

- I etapas: 2022 m. balandžio 19 – gegužės 22 d.
- Vietos apžiūrėjimas ir susitikimas su projekto komanda: balandžio 27 d. 14 val. Norinčius dalyvauti prašome iki balandžio 26 d. registruotis čia: <https://bit.ly/3uM6jwW>. Bendrus iškilusius klausimus adresuoti el.paštu paviljonas.vilnius@lnm.lt.
- II etapas: 2022 m. birželio 6 – birželio 26 d.
- Techninio projekto rengimas iki 2022 m. spalio 31d. Paviljono įgyvendinimas – iki 2023 m. kovo 31 d. Numatomas paviljono užbaigimo terminas: 2023 m. balandžio mėn.

Biudžetas ir autoriniai honorarai

- Autorinių paslaugų pirkimo sutarčių, sudaromų su trijų perspektyviausių idėjų autoriais II etape, vertė – po 1000 € įskaitant visus mokesčius;
- III etape geriausiai išplėtotos idėjos autoriai kviečiami sudaryti sutartį dėl techninio projekto parengimo (vertė – 6000 € įskaitant PVM ir kitus mokesčius) ir techninio projekto vykdymo priežiūros (500 € įskaitant PVM ir kitus mokesčius).
- Paviljono statybos darbams bus atliekamas atskiras pirkimas, jo vertė – iki 65 000 € įskaitant PVM ir kitus mokesčius.

Konkursą organizuoja Lietuvos nacionalinis muziejus ir Architektūros fondas.